

Styrets årsberetning for Frende Skadeforsikring AS

Skadeforsikring i Frende Forsikring

Frende Forsikring består av morselskapet Frende Holding AS som forvalter eierskapet i de heleide datterselskapene Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Frende Holding AS er eid av 23 frittstående sparebanker, i tillegg til Varig Hadeland Forsikring, Varig Orkla Forsikring og Varig Forsikring Nordmøre og Romsdal.

Forsikringsvirksomhetene drives fra konsernets hovedkontor i finanshuset Jonsvoll i Bergen. Produktene distribueres gjennom distributørens omfattende kontornettverk i sine respektive geografiske nedslagsfelt, gjennom Brage Finans, salg i eget kundesenter og digitalt.

Frende Skadeforsikring er et heleid datterselskap av Frende Holding AS, og daglig leder er Tor Olav Langeland.

Hovedtrekk 2022

Lønnsom vekst og solid forsikringsteknisk resultat

- Bestandspremie 31.12.2022 er MNOK 2 384 (2 230), og det utgjør en vekst på 7 %
- Resultat før skatt for året MNOK 511 (580), og totalresultat etter skatt er MNOK 369 (454)
- Egenkapitalavkastning (ROE) etter skatt var 22,9 % (28,4 %)
- Skadeprosent for egenregning var 55,2 % (65,9 %)
- Combined ratio var 73,5 % (83,5 %)
- Kostnadsprosent var 18,3 % (17,6 %)
- Finansavkastning var MNOK - 95 (229), tilsvarende -2,3 % (6,0 %)

Virksomheten i 2022

– styrets beretning

Frende Skadeforsikring (Frende) selger skadeforsikringer til privatmarkedet, i tillegg til næringslivsprodukter primært rettet mot små- og mellomstore bedrifter. Gode kundeopplevelser og lønnsom vekst gjennom både digitale og fysiske kanaler står sentralt.

Ved utgangen av året hadde skadeselskapet 150 162 privatkunder og 16 395 bedriftskunder, og et samlet premievolum på 2 384 millioner kroner. Det tilsvarer en markedsandel i privat landbasert skadeforsikring på 4,3 prosent, og 1,6 prosent i bedrifts-markedet med bestandsvekst i begge marked.

I 2022 har alle distributørene bidratt i godt, og Frende har god vekst og positiv utvikling i alle salgskanaler, også digitalt. Frenedes rådgivere, sammen med 23 sparebanker, tre Varig-selskaper og rådgivere i Brage Finans sikret en vekst i bestandspremie i selskapet på 154 millioner kroner, mot 112 millioner kroner i fjor. Resultatet er drevet av god vekst og lavere avgang enn i et normalår. Frende vokser uten at totalbemanningen øker i samme tempo. Veksten blir ivarettatt gjennom automatisering og digitalisering.

Forsikringsteknisk resultat i skadeselskapet ender på 606 millioner kroner, med en kostnadsprosent på 18,3 prosent. Skadeprosenten ender på 55,2 prosent, dels på grunn av avviklingsgevinster, mot 65,9 året før. Total avviklingsgevinst i skadeselskapet er 415,5 millioner kroner. Det gir en combined ratio på 73,5 prosent for året, mot 83,5 prosent i 2021.

Nye krav gir god kunderådgeving

Gjennom året har Frende hatt høy tilstedeværelse hos distributørene. Det er gjennomført kompetanseløft, spesialistsamlinger, større salgskonsepter og storsamling for rådgiverne. Det er også gjen-

nomført lokale aktiviteter for å skape engasjement, motivasjon og gode kundeopplevelser, og bidra til å nå ambisiøse mål. Det er lagt ned et stort arbeid i opplæring og informasjon om rådgivnings- og dokumentasjonsplikten i forbindelse med det nye EU-direktivet, Insurance Distribution Directive (IDD). For distributørene og rådgiverne gir direktivet et pålegg om totalrådgiving og behovsavdekking for kunden, og dette styrker rådgivningsplikten ytterligere.

Kravene blir også møtt gjennom bransjens felles autorisasjonsordning (FinAut) med felles standard for kompetanse, etikk og kommunikasjon, videreutdanning og årlige oppdateringer. For Frende gir god rådgiving også godt salg og kunder som er mer fornøyd og godt ivarettatt.

Høy kundetilfredshet og nye løsninger

Frende har noen av bransjens mest tilfredse og lojale kunder, og kan se tilbake på et år der målingene viser at kundene er fornøyd, både med servicegraden og skadebehandlingen, og hvor selskapet har levert gode kundeopplevelser også digitalt, med en rekke nye løsninger for å møte også fremtidens frendekunde. Samtidig blir det jobbet kontinuerlig med hvordan kundene blir møtt, både muntlig og skriftlig. Gjennom året er det også utviklet nye produkter og lettere løsninger.

Blant nye privatprodukter er for eksempel pakken Frende ung og en konkurransedyktig forsikring for små elektriske kjøretøy, som elsparkesykkel. Det er gjort vesentlige forenklinger for selvbetje-

ningskundene i nettbutikk og på Min side, kjøpsprosesser er forenklet for både kunde og rådgiver, og veivisere er automatisert.

I bedriftsmarkedet har Frende fortsatt den gode veksten med 14 prosent det siste året, og totalt 30 prosent på to år, ifølge markedsstatistikken til Finans Norge. Dette er høyere enn generell markedsvekst for landbasert forsikring for næringsliv. Alle distributørene har bidratt, og spesielt nye distributører, som de ti sparebankene i Lokalbank, har vært avgjørende for veksten. Også de opprinnelige eierne vokser raskere enn markedet, og bidrar til den positive utviklingen.

Den nye bedriftsportalen er sentral for å sikre at kundene får gode og konkurransedyktige selvbetjeningsløsninger. På styreansvarsforsikring er porteføljen tredoblet de siste årene. Et tøffere næringsliv gjør at terskelen for å saksøke et styremedlem er blitt lavere, og produktet blir derfor en stadig viktigere del av produktspekteret.

Selvbetjening og normalisering av skadefrekvens

Skadeoppgjør i Frende behandlet 64 000 skader i 2022. Av dem ble 60 prosent meldt digitalt og rundt 17 prosent ferdig behandlet digitalt. Dette innebærer mye selvbetjening og automatisering. Det er mulig å gjøre selvbetjent direkteoppgjør på flere skadetyper, og løsninger både for automatisk takstbestilling og videobesiktigelse er kommet på plass. Over 4000 saker er håndtert gjennom Skadehub, en ny portal for ansvarsdialog med andre forsikringsselskap på bilskade.

Gjennom året var skadeantall for reise tilbake på normalt nivå fra før korona. Antallet bilskader var lavt i januar, men ellers på normalen resten av året. Skadeantallet på fritidsbåt er noe lavere enn gjennomsnittet, til tross for at mange har kjøpt båt og feriert mer i Norge de siste årene. Samtidig er skadeantallet for hus og innbo lavere enn gjennomsnittet, noe som dels kan tilskrives at vi har vært mer hjemme og dermed oppdager skader tidligere enn før. Antall saker med rotter og museangrep i 2022 ligger fremdeles 40 prosent høyere enn før, ifølge tall fra Norsk Hussopp Forsikring som

Frende og de fleste forsikringsselskapene her til lands samarbeider om skadedyrnedkjemping. I snitt koster et angrep fra skadedyr 60.000 kroner. De verste skadene koster flere millioner å utbedre.

Skadeforebygging og bærekraftige løsninger

Frende har som overordnet mål at oppgjørsprosessene skal være mer klimavennlige. Dette kan for eksempel handle om hvilke materialer som blir brukt når vi gjenoppbygger hus eller erstatter ødelagte deler. Det er også gjort en god kartlegging av leverandører og kommunisert fremtidige forventninger til dem. Frende er også godt i gang med å finne bærekraftige løsninger for reparasjon og gjenbruk ved tingskader.

Som forsikringsselskap er det viktig for Frende å jobbe systematisk med skadeforebygging for å unngå skader. Det mest bærekraftige er om en skade ikke skjer. Er uhellet ute jobbes det for å redusere omfanget.

Frende har vært klimanøytrale siden 2019, og skal halvere egne klimautslipp innen 2025. Konsernet er Klimapartnere og sertifisert Miljøfyrtårn. Ansvarlighet og bærekraft står sentralt i kapitalforvaltningsstrategien og er integrert i alle investeringsbeslutninger. I løpet av 2022 har vi utviklet en grønn forsikring som skal lanseres i 2023. Frende gir også grønn rabatt til kunder som kvalifiserer for grønne boliglån hos eierbankene.

Som skadeforsikringsselskap treffes Frende av ulike former for klimarisiko, ikke minst knyttet til erstatninger for skader forårsaket av værrelaterte hendelser. Klimaendringer innebærer at selskapet i økende grad blir utsatt for andre typer risiko enn tidligere, også fordi tilstedeværelsen nå er styrket flere steder i landet gjennom nye samarbeidspartnere. Selskapet bidrar med råd om forebygging og tiltak til kundene og andre interessenter basert på kunnskapen Frende har om klimarisiko og hvor værrelaterte skader oppstår.

Bærekraftstrategien ligger godt forankret i Frendes mål mot 2025. Konsernet har fylldig presentasjon av arbeidet som blir gjort egne sider

på frende.no, og viser til konsernets felles redegjørelse i årsberetningen for Frende Holding.

Dyktige medarbeidere og inkluderende arbeidsmiljø

Frende er kjent for sin omsorg og nærhet til kundene. Dyktige medarbeidere bruker hjertet i møtet med kundene. Gjennom året er medarbeiderpulsene jevnt god, og viser at kollegene trives godt sammen og på jobb, noe som er viktig for å gjøre en god jobb. Frende har som mål å legge til rette for et inkluderende arbeidsmiljø, og rekruttere, utvikle og beholde mangfold. Dette er viktig for at Frende skal gjenspeile det samfunnet vi opererer i, bidra til like muligheter for deltakelse i arbeidslivet og bidra til økt verdiskapning.

Frende er også opptatt av å løfte og utvikle kompetansen hos medarbeiderne. Øker vi kompetansen, øker vi også trivselen på arbeidsplassen, noe som til syvende og sist kommer både Frende og kundene til gode.

Styret mener Frende har alle forutsetninger for både å levere gode kundeopplevelser og nå spissede vekstmål med de beste medarbeiderne i bransjen, solid samarbeid med eierne og et sterkt distribusjonsapparat.

Årsregnskapet

Premieinntekter

Selskapet hadde i 2022 brutto forfalt premie på MNOK 2 392, en økning på 8 % fra 2021. Opptjent premie for egen regning var MNOK 2 294.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader for egen regning var MNOK 1 267. Dette gir en skadeprosent for egen regning på 55,2 % mot 65,9 % i 2021. Brutto skadeprosent er i 2022 54,9 % mot 65,7 % foregående år.

Storskadenivået totalt er noe lavere enn i 2021. Skadefrekvensene for de største produktene er normalisert etter perioden med koronarestriksjoner, men fremdeles bedre enn snitt for årene 2017-2019. Redusert vektlegging av eldre årganger inn i IBNR-modellene medførte betydelig reduserte IBNR-estimer. I tillegg ble det observert uvanlig gunstig utvikling av etteranmeldte skader i kalenderåret 2022. Totalt medførte dette betydelige avviklingsgevinster. Avviklingsresultat i 2022 er positivt med MNOK 416 (154).

Driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader var MNOK 421. Kostnadsprosenten er 18,3 % i 2022 mot 17,6 % i 2021. Kostnadsvekst er vesentlig relatert til høyere distribusjonskostnader, mens kostnadsnivået generelt er stabilt.

Finansinntekter

Frende sin kapitalforvaltning er fokusert på diversifisering og moderat risiko. Plasseringsmidlene ved utgangen av 2022 er fordelt på 42,1 % i renteportefølje, 28,7 % i obligasjoner holdt til forfall, 11,0 % i aksjefond og 18,1 % i eiendom. Kapitalforvaltningen anses med dette å ha en profil som er tilnærmet bransjepraksis. Netto inntekter fra investeringer var negativ med MNOK -95 som tilsvarer en avkastning på -2,3 %. Herav var gjennomsnittlig avkastning på

aksjer med -13,6 %, mens renter ga en avkastning på -0,6 % og eiendom -1,8 %. Finansmarkedene har vært utfordrende gjennom hele året, med et marked som har vært preget av svakere økonomisk vekst, krig og energikrise i Europa, vedvarende høy inflasjon, kraftige rentehevinger fra sentralbanker, stigende lange renter og økte kredittmarginer.

Kontantstrøm

Selskapets kontantstrøm fra driften er på MNOK 407. Overskuddslikviditet plasseres løpende til andre finansielle eiendeler. Netto likviditetsendring i 2022 er positiv med MNOK 17.

Resultat

Resultat før skattekostnad ble i 2022 MNOK 511 mot MNOK 580 i 2021, mens resultat etter skattekostnad inkludert andre resultatkomponenter viste et overskudd på MNOK 369 (454).

Balanse

Forvaltningskapitalen i Frende var ved årsskiftet MNOK 4 939 mot MNOK 5 062 i 2021, en reduksjon på 2 %. Selskapets eiendeler består vesentlig av finansielle investeringer med totalt MNOK 3 947 - tilsvarende 80 % av balansen og 5 % reduksjon i midler fra foregående år.

Selskapets egenkapital utgjorde før avsatt utbytte og konsernbidrag pr. 31.12.22 MNOK 1 797 mot MNOK 1 824 i balanse pr. 31.12.21, og dette utgjorde 36 % av forvaltningskapitalen.

Selskapets forpliktelser består vesentlig av forsikringstekniske avsetninger. Selskapet har ingen gjeld, lån eller lånerammer foruten de forpliktelser som følger av selskapets drift og ordinære virksomhet.

Risikoforhold

Som forsikringsselskap er Frende eksponert for en rekke risikoer. På kort sikt er de største risikoene at de økonomiske tapene selskapet dekker for kundene blir større enn ventet og risikoen for tap som en følge av uventede svingninger i finansmarkedene. Disse risikoene er styrt gjennom en disiplinert forsikringsstrategi og en moderat investeringsfilosofi.

Frende er også eksponert for en forretningsmessig risiko der hyppige endringer i markedet, regulatoriske endringer og økt konkurranse gjør det viktig at vi er i stand til å respondere på endringer i omgivelsene. Frende har klart seg godt i konkurransen og satser videre på gode digitale løsninger for å tilfredsstille kundenes økte forventninger. Selskapet har prosesser (ORSA-prosessen) for å vurdere alle risikoer knyttet til virksomheten, bestemme kapitalbehovet og evnen til å etterleve kapitalkravene. Resultatet av ORSA-prosessen oppsummeres i en egen ORSA-rapport.

Solvensmarginen i Frende Skadeforsikring før foreslått utbytte er 190 % (191 %).

Styreansvar

Det bekreftes at konsernet har styreansvarsforsikring. Forsikringen dekker ansvar for formuestap for krav fremsatt mot sikrede i forsikringsperioden som følge av en ansvarsbetingende handling eller unnlattelse hos sikrede i egenskap av daglig leder, styremedlem, medlem av ledelsen eller tilsvarende styreorgan i konsernet. Forsikringen dekker ikke skade på personer eller eiendeler. Forsikringsavtalens hovedforfall er 1. juni og løper i 12 måneder.

Styrets vurdering

Årsregnskapet

Resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir etter styrets oppfatning fyllestgjørende informasjon om virksomheten i Frende Skadeforsikring AS i 2022 og om selskapets stilling ved årsskiftet. I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede,

og at dette derfor er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet. Det er ikke inntruffet hendelser etter regnskapsårets avslutning som er vesentlig for vurdering av selskapets resultater eller stilling.

Personalforhold og arbeidsmiljø

Selskapet har etter styrets vurdering, gjennom den organisasjonen som er etablert, de beste forutsetninger for å lykkes i å realisere selskapets forretningsmessige mål.

Frende Skadeforsikring hadde 244 ansatte ved utgangen av 2022 mot 246 ved utgangen av 2021. Arbeidsmiljøet anses som godt. I konsernet er det i 2022 registrert et sykefravær på 5,5 %, mot 5,3 % i 2021. Herav utgjør 3,1 % langtidsfravær. Sykefraværet er fordelt med 4,1 % på menn og 7,1 % for kvinner. Det er ikke registrert skader eller ulykker i Frende. Konsernets virksomhet forurenser ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for aktiviteten konsernet driver.

Åpenhet, mangfold, likestilling og inkludering

Frende har som mål å legge til rette for et inkluderende arbeidsmiljø, og rekruttere, utvikle og styrke mangfoldet. Frendekonsernet har felles rekrutterings og personalpolicy i alle selskaper. Det vises til årsberetning for Frende Holding AS for redegjørelse.

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og Frende er forpliktet til å gjennomføre og fortelle om resultatene i aktsomhetsvurderingen innen utgangen av juni 2023. Redegjørelsen er tilgjengelig på [egne sider på frende.no](#).

Styret og ledelse

Styret består av styreleder, en representant fra aksjonærene, et eksternt styremedlem og en representant valgt av og blant de ansatte. Selskapets ledergruppe består av åtte medlemmer.

Framtidsutsikter

Styret mener at selskapet har et godt fundament for lønnsom vekst. Distribusjonen til eierbankenes kunder har vært vellykket, med et fortsatt potensiale for ytterligere vekst.

Distribusjonskraften er økt med tretten nye distributører, mens samarbeidet med Fana Sparebank er avsluttet. Totalt er det nå 26 eiere og distributører i Frende og gode vekstmuligheter. Det er fortsatt utfordringer i finansmarkedene som følge av krigen i Ukraina, høy inflasjon, stigende rente og frykt for resesjon i flere land. Dette har gitt kraftige reaksjoner i de globale finansmarkedene, og finansresultatet for 2022 er ikke tilfredsstillende. Etter hvert som finansmarkedene stabiliserer seg, vil imidlertid økte renter gi høyere forventet avkastning i tiden fremover.

Takk til samarbeidspartnere, tillitsvalgte og medarbeidere

Styret vil takke selskapets medarbeidere, samarbeidspartnere og tillitsvalgte, og eier- og distribusjonsbankene spesielt, for godt samarbeid. Innsatsviljen har gitt inspirasjon som selskapet håper kan videreføres inn i kommende år.

Disponering av årets resultat

Styret i Frende foreslår at årets overskudd på MNOK 369,1 blir disponert slik:

Avgitt utbytte	MNOK 362,0
Avgitt konsernbidrag	MNOK 27,8
Overføring fra annen egenkapital	MNOK 20,7

Selskapet hadde ved årsskiftet MNOK 549,0 i fri egenkapital.

Vegar Styve
styreleder

Geir Bergskaug
nestleder

Bjørn Erik Gjerde
ansattvalgt

Tor Olav Langeland
daglig leder

Bergen, 23. mars 2023

Årsberetningen er signert elektronisk

Resultatregnskap

Beløp i tusen

	Note	2022	2021
Teknisk regnskap for skadeforsikring			
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		2 324 407	2 148 145
-Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-30 064	-27 165
Sum premieinntekter for egen regning	1,2	<u>2 294 343</u>	<u>2 120 979</u>
Erstatningskostnader i skadeforsikring			
Brutto erstatningskostnader		1 275 973	1 412 030
-Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		-9 093	-14 915
Sum erstatningskostnader for egen regning	1,2	<u>1 266 879</u>	<u>1 397 115</u>
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader		195 166	172 918
Forsikringsrelaterte adm. kostnader		231 507	200 360
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler		-5 300	
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	4,10	<u>421 373</u>	<u>373 277</u>
Resultat av teknisk regnskap i skadeforsikring		<u>606 091</u>	<u>350 587</u>
Ikke teknisk regnskap for skadeforsikring			
Netto inntekter fra investeringer			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		55 213	37 748
Netto driftsinntekt fra eiendom		-	
Verdiendringer på investeringer		-186 832	76 797
Realisert gevinst og tap på investeringer		36 143	114 365
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		750	271
Sum netto inntekter fra investeringer	6,8	<u>-94 727</u>	<u>229 181</u>
Andre inntekter		-	284
Resultat av ikke-teknisk regnskap		<u>-94 727</u>	<u>229 465</u>
Resultat før skattekostnad		<u>511 364</u>	<u>580 052</u>
Skattekostnad	12	143 095	126 589
Resultat før andre resultatkomponenter		368 269	453 463
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		1 129	293
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert i resultatet		-282	-73
TOTALRESULTAT		<u>369 116</u>	<u>453 683</u>

Balanse

Beløp i tusen

EIENDELER	Note	31/12/22	31/12/21
Immaterielle eiendeler			
Andre immaterielle eiendeler	11	28 555	27 857
Sum immaterielle eiendeler		<u>28 555</u>	<u>27 857</u>
Investeringer			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Utlån og fordringer	6,8	1 132 673	802 394
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	6,8	1 144 920	1 212 320
Rentebærende verdipapirer	6,8	1 662 467	2 117 852
Utlån og fordringer	6,8	8 248	11 000
Finansielle derivater	6,8	-1 256	952
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi		<u>2 814 379</u>	<u>3 342 123</u>
Sum investeringer		3 947 053	4 144 518
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring			
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie		17 356	16 885
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning		13 722	19 275
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring		<u>31 078</u>	<u>36 160</u>
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger			
Forsikringstakere	7	850 726	809 305
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring		12 466	98
Andre fordringer		3 459	5 264
Sum fordringer		<u>866 652</u>	<u>814 667</u>
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	11	3 139	2 484
Eiendom	11	6 622	7 061
Kasse, bank	5	34 718	15 232
Sum andre eiendeler		<u>44 479</u>	<u>24 777</u>
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		21 468	13 552
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		<u>21 468</u>	<u>13 552</u>
SUM EIENDELER		<u>4 939 283</u>	<u>5 061 531</u>

Balanse

Beløp i tusen

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	Note	31/12/22	31/12/21
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital			
Aksjekapital (5.000.000 aksjer pål. kr. 120 (100))	15	600 000	600 000
Overkurs		100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		<u>700 000</u>	<u>700 000</u>
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Avsetning til naturskadekapital		59 713	18 223
Avsetning til garantiordningen		98 600	94 500
Annen opptjent egenkapital		549 007	615 294
Sum opptjent egenkapital		<u>707 320</u>	<u>728 017</u>
Sum egenkapital	16,17	<u>1 407 320</u>	<u>1 428 017</u>
Brutto forsikringsforpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	3	1 093 041	1 025 092
Brutto erstatningsavsetning	3	1 486 078	1 728 550
Sum brutto forsikringsforpliktelser		<u>2 579 119</u>	<u>2 753 642</u>
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	10	17 128	16 882
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser med periodeskatt	12	166 791,870	113 299
Forpliktelser med utsatt skatt	12	20 865,499	53 406
Sum avsetninger for forpliktelser		<u>204 785</u>	<u>183 587</u>
Forpliktelser			
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		20 827	19 476
Avsatt utbytte	13	362 000	382 379
Skyldig konsemsbidrag	13	89 705	52 621
Andre forpliktelser	13	208 217	187 544
Sum forpliktelser		<u>680 749</u>	<u>642 020</u>
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	14	67 310	54 266
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		<u>4 939 283</u>	<u>5 061 531</u>

* Årsregnskap signeres elektronisk.

Bergen 23. mars 2023

 Vegar Styve
Styreleder

 Geir Bergskaug
Nestleder

 Bjørn-Erik Gjerde
Ansattvalgt

 Tor Olav Langeland
Daglig leder

Endring i egenkapital

Beløp i tusen

	Aksjekapital	Overkursfond	Innskutt egenkapital	Avsetning til garantiordningen	Naturskadefond	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.2021	600 000	100 000	-	90 600	-	579 330	1 369 930
Endring garantiordningen				3 900		-3 900	-
Endring naturskadefondet					18 223	-18 223	
Avgitt konsernbidrag						-13 216	-13 216
Årets resultat						453 462	453 462
Andre resultatkomponenter						220	220
Avsatt utbytte						-382 379	-382 379
Egenkapital pr 31.12.21	600 000	100 000	-	94 500	18 223	615 294,481	1 428 017
Egenkapital pr 01.01.2022	600 000	100 000	-	94 500	18 223	615 294	1 428 017
Endring garantiordningen				4 100		-4 100	-
Endring naturskadefondet					41 491	-41 491	-
Avgitt konsernbidrag						-27 813	-27 813
Årets resultat						368 269	368 269
Andre resultatkomponenter						847	847
Avsatt utbytte						-362 000	-362 000
Egenkapital pr. 31.12.22	600 000	100 000	-	98 600	59 713	549 007	1 407 320

Kontantstrømpstilling

Beløp i tusen

	31/12/22	31/12/21
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalt til premier brutto	2 350 935	2 150 331
Netto kontantstrøm reassuranse	-26 906	2 083
Realisert gevinst/ renter fondsandeler	91 355	152 364
Andre inntekter	379	568
Utbetalte erstatninger	1 518 445	1 303 097
Betalt skatt	113 154	79 823
Forsikringsrelaterte driftskostnader	377 465	352 967
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	406 700	569 459
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Nettoinvestert i finansielle eiendeler	-8 253	286 441
Netto investert eiendommer	-	-
Netto investert i driftsmidler	2 421	1 893
Netto investert i immaterielle eiendeler/ IT systemer	13 419	12 532
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-7 587	-300 866
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalt konsemdbidrag/Utbytte	382 379	307 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-382 379	-307 000
Netto likviditetsendring	<u>16 734</u>	<u>-38 406</u>
Likviditetsbeholdning 01.01.	26 232	64 638
Likviditetsbeholdning 31.12.	42 966	26 232

Kontantstrømanalyse viser endring i innestående på bank drift og plasseringskonti i 2022. Fondsplasseringer er definert som investering i finansielle eiendeler.

Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper

Regnskapet for Frende Skadeforsikring AS er avlagt i samsvar med Lov om årsregnskap, Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak, samt gjeldende regnskapsstandarder. Frende Skadeforsikring er etter Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak § 1-2 regnet som mellomstort skadeforsikringsforetak.

Endring i regnskapsprinsipper/ omarbeiding sammenlikningstall

Det er ikke implementert nye regnskapsstandarder i 2022 som har vesentlig betydning for regnskapet og det er derfor ikke utarbeidet sammenlikningstall i notene.

IFRS - standarder som ennå ikke er trådt i kraft

Fra 1. januar 2023 trer IFRS 17 Forsikringskontrakter i kraft for store skadeforsikringsforetak. Som mellomstort skadeforsikringsselskap er Frende Skadeforsikring ikke pliktig til å utarbeide årsregnskap etter IFRS 17.

IFRS 9 Finansielle instrumenter som erstatter IAS 39 er gjeldende for skadeforsikringsselskaper, men med valgfrihet til å følge IAS 39 frem til utgang 2022. Frende Skadeforsikring har valgt å følge IAS 39 frem til utgang 2022. Fra 1. januar 2023 anvender Frende Skadeforsikring IFRS 9 for måling av finansielle instrumenter. Standarden inneholder nye regler for klassifisering og måling av finansielle eiendeler. Basert på en vurdering av porteføljen og forretningsmodellen for porteføljen er vår vurdering at overgang til IFRS 9 ikke vil medføre vesentlige endringer i regnskapsprinsipper.

Innregning av inntekter og kostnader

Grunnleggende regnskapsprinsipper legges til grunn slik at inntekter resultatføres når de er opptjent, og utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Beste estimat legges til grunn

ved usikkerhet, basert på tilgjengelig informasjon ved balansetidspunktet.

Premieinntekter

Opptjent bruttopremie beregnes som forfalt bruttopremie korrigert for endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie. Forfalt brutto premie omfatter all premie for forsikringsavtaler med påbegynt forsikringsperiode før regnskapsårets avslutning. Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier omfatter reassurandørenes andel av forfalt brutto premie korrigert for endring gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader omfatter alle erstatningsbeløp som er betalt til forsikringstaker i regnskapsperioden, i tillegg til endring i avsetning for meldte ikke oppgjorte skader (RBNS) og inntrufne med ikke meldte skader (IBNR).

Brutto betalte erstatninger omfatter betalte erstatninger til forsikringstaker inkl. direkte og indirekte skadebehandlingskostnader, med fradrag for mottatte regressinnbetalinger.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Alle finansielle instrumenter som ikke inngår i kategorien til virkelig verdi over resultatet, innregnes første gang til virkelig verdi med tillegg av de transaksjonsutgiftene som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen. Finansielle instrumenter i kategorien virkelig verdi med verdiendringer over resultatet innregnes uten hensyn til transaksjonskostnader.

Finansielle eiendeler fra regnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den fi-

nansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all, eller tilnærmet all, risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Frende Skadeforsikring AS har finansielle eiendeler, og disse klassifiseres etter følgende kategorier etter IAS 39:

- Til virkelig verdi over resultatet
- Utlån og fordringer

Til virkelig verdi over resultatet

Et finansielt instrument klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom det ved førstegangsinnregning er øremerket til dette, eller holdes for omsetning. Selskapet har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til ledelsen og styret.

Instrumentene måles til virkelig verdi, og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Investeringer som holdes til forfall

I denne kategorien inngår finansielle eiendeler med fast forfall, som selskapet har en positiv intensjon om å holde til forfall, og som ved førstegangsinnregning ikke identifiseres som virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Investeringer holdt til forfall er klassifisert som ut finansielle eiendeler, og måles til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass, settes virkelig verdi til kjøpskurs siste handelsdag frem til og med balansedagen. For en eiendel som skal avhendes, eller en forpliktelse som innehas, settes virkelig verdi til salgskurs.

Finansielle instrumenter innregnet til virkelig verdi i Frende Skadeforsikring AS er i det alt vesentlige instrumenter som er notert i et aktivt marked.

Amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer i kategoriene utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentes metode. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi, foretas det på balansedagen en vurdering av hvorvidt det finnes objektive indikatorer for verdifall av den enkelte finansielle eiendel eller en gruppe av ensartede finansielle eiendeler. Ved vurderingen av om det foreligger verdifall legges det vekt på hvorvidt utsteder har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold, om det er sannsynlig at utsteder går konkurs, om det ikke lenger finnes et aktivt marked for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter eller om det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med henholdsvis opprinnelig effektiv rente (for eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (for eiendeler med flytende rente).

Tap for verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

IT systemer og programvare

Kjøpt programvare er balanseført til anskaffelsekost inkludert direkte eksterne kostnader for å sette programvaren klar til bruk. Kjøpt programvare tilpasset virksomheten er klassifisert som

immateriell eiendel. Balanseført IT system avskrives fra ferdigstillingsdato lineært over antatt økonomisk levetid. Om virkelig verdi av eiendelen faller under bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, nedskrives driftsmidlet tilsvarende verdifallet. Nedskrivning reverseres om grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Vurdering av systemene er gjort mot endringer i økonomiske, teknologiske, og interne rammebetingelser som tilsier at verdi ikke lenger er til stede.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er klassifisert som andre eiendeler i balansen. Driftsmidlene er vurdert til anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt økonomisk levetid. Om virkelig verdi av et driftsmiddel faller under bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, nedskrives driftsmidlet tilsvarende verdifallet. Nedskrivning reverseres om grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Det er i 2022 ikke foretatt nedskrivning av IT systemer.

Eierbenyttet eiendom

Selskapet har to fritidseiendommer på Geilo som brukes som firmahytter. Eiendommene innregnes og måles i samsvar med verdireguleringsmodellen i IAS 16. Eiendommene er balanseført til anskaffelseskost og avskrives over forventet levetid.

Forsikringsmessige avsetninger

Avsetning for ikke opptjent premie er periodisering av forfalt premie. Avsetningen er relatert til avsetning for ikke opptjent andel av brutto forfalt premie på forsikringskontrakter der forsikringsperioden er påbegynt ved regnskapsårets slutt.

Erstatningsavsetning er avsetning relatert til skadetilfeller som er inntruffet før balansedagen, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte skader (RBNS) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR). Erstatningsavsetning inkluderer fremtidige direkte og indirekte skadebehandlingskostnader.

Det foretas individuell skadereservering for alle meldte skader, og avsetningen omfatter forventet utbetaling til forsikringstaker inkl. skadebehandlingskostnader.

Avsetning for inntrufne, ikke meldte skader (IBNR) beregnes ved hjelp av aktuarielle metoder. Generelt baseres beregningene på selskapets skadehistorikk, men grunnet lavt skadetall og kort historikk er det for enkelte av selskapets produkter også benyttet en premiefaktor knyttet til opptjent premie.

Forsikringstekniske avsetninger beregnes av sjefsaktuar.

Det benyttes ikke diskontering for erstatningsavsetningene i regnskapet.

Forskjell mellom verdsettelse for solvensformål og verdsettelse i årsregnskapet

I Solvens II kreves at eiendeler og forpliktelser verdsettes til markedsverdi. Det innebærer at både eiendeler og forpliktelser skal settes til det beløpet man må betale for å overføre forpliktelsene til en annen selvstendig og uavhengig aktør.

På eiendelssiden har dette betydning for følgende poster

- immaterielle eiendeler
- obligasjoner som føres til amortisert kost
- avsetningen til garantiordningen
- størrelsen på reassurandørenes andel av forsikringstekniske avsetninger

Forsikringsforpliktelser i Solvens II-balansen er beregnet til beste estimat av premie- og erstatningsavsetning, i tillegg til risikomargin som reflekterer tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene. Beste estimat på erstatningsforpliktelse er neddiskontert kontantstrøm over forpliktelses levetid, mens beste estimat av premieavsetningen er definert som nåverdien av ikke inntrufne skader, omkostninger og fremtidige premier knyttet til løpende forsikringsavtaler.

Eiendeler	Regnskap	Solvens II	Differanse
Immaterielle eiendeler	29	-	29
Investeringer	3 948	3 895	53
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	31	8	39
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring	851	12	839
Totale eiendeler	4 941	3 981	960

Forpliktelser

	Regnskap	Solvens II	Differanse
Forsikringsforpliktelser	2 448	1 527	- 921
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	21	-	21
Utsatt skatteforpliktelse	15	70	55
Andre forpliktelser	208	53	- 155
Annet	625	355	- 270
Totale forpliktelser	3 533	2 221	- 1 312
Eiendeler minus forpliktelser	1 408	1 760	352

Annen opptjent egenkapital

Naturskadefond kan kun benyttes til erstatninger etter naturskader. Til fondet avsettes differansen mellom årets opptjente naturskadepremie og påløpte erstatninger som dekkes av denne ordningen. Avsetning til garantiordningen er avsetning for å dekke ansvar mot sikringsordningen som skal bidra til å sikre utbetaling av krav som følger av avtale om direkte skadeforsikring. Det maksimale ansvaret utgjør 1,5 % av summen av selskapets opptjente bruttopremie for skadeforsikringsavtaler som omfattes av garantiordningen.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring.

Pensjoner

Selskapet har innskuddspensjon for alle ansatte. Premie kostnadsføres løpende, og selskapet har ingen forpliktelse utover kostnadsført beløp knyttet til innskuddspensjon.

I tillegg har selskapet pensjonsforpliktelse overfor enkelte arbeidstakere via en usikret driftsordning. Pensjonsforpliktelse knyttet til disse ordningene er beregnet i samsvar med IAS19R, ved at nåverdi av beregnede forpliktelser er beregnet med utgangspunkt i tid i ordningen, forventet lønnsvekst og årlig regulering av pensjonsutbetalingene. Diskonteringsrente ved beregning av nåverdien er i samsvar med oppdaterte økonomiske forutsetninger. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatavvik) bokføres

over resultatet under andre resultatkomponenter. Periodens netto pensjonskostnad består av årets påløpte pensjonsrettigheter, rentekostnader på pensjonsforpliktelsene samt justering for eventuelle planendringer.

Skatt

Resultatført skattekostnad består av betalbar skatt og årets endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med 25 % av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskapet i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper, og bruk av gjeldende regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser.

Estimatene baseres på historiske data, vurdering av egen portefølje, forventninger til fremtiden og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på underliggende forhold. Estimater og tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i estimater innregnes i den perioden estimatene endres. Det vil naturlig være usikkerhet knyttet til slike estimater og endring i forutsetninger vil medføre endring i estimater påfølgende regnskapsår.

Forsikringstekniske avsetninger

Det er knyttet størst usikkerhet til avsetning for skader inntruffet, men ikke rapportert (IBNR). Avsetningen er basert på statistisk modell utarbeidet på grunnlag av erfaringstall og porteføljens utvikling. Det vil være risiko til fastsettelse av estimater beregnet på grunnlag av disse modellene.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Ved indikasjon på verdifall foretas det nedskrivningstest for å kontrollere om bokført verdi for driftsmidler og immaterielle eiendeler er til stede.

Noter til årsregnskapet

Note 1 (beløp i tusen)

Premieinntekter mv.	31/12/22	31/12/21
Forfalt bruttopremie	2 392 356	2 208 489
- Avgitt gjenforsikringspremie	-30 534	-28 955
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie	-67 949	-60 345
- Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	471	1 789
Sum premieinntekter for egen regning	2 294 343	2 120 979
Erstatninger		
Brutto betalte erstatninger	1 518 445	1 303 097
-Gjenforsikringsandel av betalte erstatninger	-14 646	-6 424
Brutto endringer i erstatningsavsetninger	-242 472	108 934
- Endring i gjenforsikringsandel av brutto erstatninger	5 553	-8 492
Sum erstatningskostnader for egen regning	1 266 879	1 397 115

Note 2 (beløp i tusen)

	Forsikring mot innteksttap	Yrskeskade-forsikring	Motorvogn-forsikring - trafikk	Motorvogn-forsikring - øvrig	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Sum
Forfalt premie									
Brutto	44 660	62 334	344 085	697 842	972 624	43 750	180 964	46 096	2 392 356
Gjenforsikringsandel*	-571	-797	-4 235	-8 666	-12 329	-486	-2 322	-1 127	-30 534
For egen regning	44 089	61 537	339 849	689 176	960 295	43 264	178 642	44 969	2 361 822
Opptjent premie									
Brutto	43 762	61 001	341 878	671 856	946 441	40 749	175 491	43 227	2 324 407
Gjenforsikringsandel	-550	-767	-4 304	-8 459	-12 311	-448	-2 207	-1 016	-30 064
For egen regning	43 212	60 234	337 574	663 397	934 130	40 300	173 284	42 211	2 294 343
Inntrufne erstatninger									
Brutto erstatningskostnader	7 113	41 363	-33	498 577	605 048	-15 454	106 024	33 333	1 275 973
Gjenforsikringsandel		2 971	-9 861	-227	63		-1 935	-104	-9 093
For egen regning	7 113	44 335	-9 894	498 350	605 111	-15 454	104 089	33 229	1 266 879
Erstatningskostnader i året	38 822	62 178	247 076	521 398	640 245	27 688	120 627	33 450	1 691 484
Brutto avviklingsresultat	-31 709	-20 815	-247 108	-22 821	-35 197	-43 142	-14 602	-117	-415 511

* Selskapet har kun ikke proposjonal gjenforsikring

Note 3 (beløp i tusen)

	Forsikring mot innteksttap	Yrskeskade-forsikring	Motorvogn-forsikring - trafikk	Motorvogn-forsikring øvrig	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Naturskade-kapital	Sum avsetninger 2022
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	18 339	25 459	157 637	320 143	428 207	17 906	82 868	21 297	21 186	1 093 041
Brutto erstatningsavsetning	79 801	282 235	306 917	147 175	530 623	48 418	46 890	8 588	35 431	1 486 078
Sum brutto forsikringsforpliktelser	98 140	307 694	464 554	467 318	958 829	66 324	129 759	29 884	56 617	2 579 119

Redusert vektlegging av eldre årganger inn i IBNR-modellene medførte betydelig reduserte IBNR-estimer. I tillegg ble det observert uvanlig gunstig utvikling av etteranmeldte skader i kalenderåret 2022. Totalt medførte dette betydelige avviklingsgevinster.

Naturskadekapitalen er balanseført andel av opptjent naturskadepremie med fradrag for selskapets relative andel av betalte og reserver for uoppgjorte naturskader. Det kan være grunnlag for å kreve dekning for administrasjonskostnader knyttet til naturskadeordningen de siste 10 år. Selskapets balanseførte naturskadekapital er uten inndekning av disse kostnadene.

Note 4 (beløp i tusen)

	Note	31/12/22	31/12/21
Spesifikasjon kostnader			
Salgskostnader			
Provisjoner		186 394	165 058
Reklame og merkekostnader		8 772	7 860
		<u>195 166</u>	<u>172 918</u>
Forsikringsrelaterte adm. Kostnader			
Lønn og sosiale kostnader	10,11	153 439	143 159
Lokalkostnader		13 564	11 937
IT kostnader		55 788	52 294
Honorarer og leide tjenester		18 926	9 193
Diverse kontorkostnader		23 607	18 341
Kostnadsreduserende inntekter		-44 911	-43 531
Administrasjon som kostnadsreduksjon		-3 833	
		<u>216 581</u>	<u>191 392</u>
Avskrivninger			
Avskrivning maskiner og inventar	12	54	-
Avskrivning IT utstyr	12	1 457	1 447
Avskrivning/ nedskrivning IT systemer	12	12 977	7 082
Avskrivning bygning/fritidseiendom	12	439	439
		<u>14 926</u>	<u>8 968</u>
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring			
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring		-5 300	
		<u>-5 300</u>	
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		<u>421 373</u>	<u>373 277</u>
Antall ansatte ved årsskiftet		244	246
Antall årsverk ved årsskiftet		217	216
Gjennomsnitt antall årsverk		217	204
Kostnadsført godtgjørelse til revisor (inkl. mva)			
Lovpålagt revisjon		753	536
Andre tjenester utenfor revisjonen		-	
		<u>753</u>	<u>536</u>

Note 5: Bundne midler (beløp i tusen)

Pr 31.12.22 hadde selskapet 7 263 (i tusen kr) i bankinnskudd skattetrekk.

Note 6 (beløp i tusen)

Finansielle eiendeler	31/12/22		31/12/21	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
Investeringer som holdes til forfall	1 132 673	1 079 543	802 394	801 161
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjefondsandeler	1 144 920	1 144 920	479 251	479 251
Obligasjoner/ rentefond	1 662 467	1 662 467	2 117 852	2 117 852
Eiendomsfond	8 248	8 248	734 021	734 021
Bankplasseringer				
Plasseringsmidler bank	-1 256	-1 256	11 000	11 000
<i>Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi</i>	<u>2 814 379</u>	<u>2 814 379</u>	<u>3 342 123</u>	<u>3 342 123</u>
Sum finansielle eiendeler	<u>3 947 053</u>	<u>3 893 922</u>	<u>4 144 518</u>	<u>4 143 284</u>

	31/12/22
Aksjefond	
Nordea Nordic Small Cap Fund A growth NOK	44 012
Nordea Norwegian Stars Fund I growth	13 195
Nordea 2 - Global Opp. Eq Fd NOK Hed - BI NOK	29 331
Nordea 1 - Emerging Stars Equity Fund BI-NOK	11 771
Nordea 2 - Stable Emerging Mkt Aksjer Etisk BI-NOK	11 872
Nordea Norge Verdi	13 135
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	88 154
Storebrand Global ESG Pluss	22 714
Storebrand Aksje Innland	16 933
DNB Grønt Skifte Norden A	25 563
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	17 910
Alfred Berg Aktiv C	13 494
Genesis Emerging Markets Investment Company	14 776
Alfred Berg Gambak	9 152
AKO Global Long-Only	26 539
Ardevora Global Long-only Equity	19 516
Nordea1-Global Climate and Env BI	17 608
SGA Global Equity Growth Fund Class H	21 097
Kempen Global Small Cap	15 596
Derivater	1 256
	<u>433 621</u>
Rentefond	
DNB Low Carbon Credit	152 698
DNB High Yield	31 093
DNB Global High Grade	46 825
Alfred Berg High Yield	143 409
Pareto Global Corportae Bond	
	<u>374 025</u>
Eiendomsfond	
DEAS	367 017
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	154 356
Pareto Eiendomsfelleskap	108 236
Union Core Real Estate Fund	82 763
	<u>712 372</u>
Rentepapirer	
Rentepapirer til virkelig verdi	1 286 113
Rentepapirer til amortisert kost	1 132 673
	<u>2 418 786</u>
Bank	
Plasseringskonto	8 248
Sum finansielle eiendeler	<u>3 947 053</u>

Virkelig verdi for fondene er fondskurser per 31.12.

Note 6 forts.
Rentepapirer - fordeling per sektor

Sektor	31/12/22
Stat-/statsgaranterte	0,6 %
Boligkredittforetak	13,4 %
Kommune/fylke	7,2 %
Bank/Finans	40,1 %
Industri	38,8 %
Sum	100,0 %

Rentepapirer - fordeling per ratingskategori

Rating	31/12/22
AAA	14,6 %
AA	18,8 %
A	37,7 %
BBB	21,6 %
BB	0,1 %
B	0,2 %
CCC eller lavere	0,0 %
Ikke ratet	6,9 %
Sum	100,0 %

Rentepapirer - 10 største utstedere

Utsteder	31/12/22
SPAREBANK 1 SOROST-NORGE	3,9 %
SPAREBANK 1 SR BANK ASA	3,8 %
NORDEA EIENDOMSKREDITT	3,1 %
SPAREBANKEN SOR	3,1 %
SPAREBANKEN OST	3,1 %
SPAREBANK 1 OESTLANDET	3,0 %
VEGAMOT AS	2,8 %
ENTRA ASA	2,6 %
SFF BUSTADKREDITT AS	2,6 %
DNB BANK ASA	2,4 %
Sum	30,5 %

Note 6 forts. (beløp i tusen)
Verdsettelsesteknikker finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet

Kategori	31/12/2022
I	813 564
II	1 288 443
III	712 372
	<u>2 814 379</u>
I	29%
II	46%
III	25%
	<u>100%</u>

I Kvoterte priser i aktive markeder

II Verdsettelsesteknikker (observerbar input) Kategori omfatter instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte eller indirekte observerbar. Obligasjoner er klassifisert på dette nivå.

III Verdsettelsesteknikker (ikke observerbar input) Eiendomsporteføljen er klassifisert under dette nivå og verdsettes ved direkte avkastningsmetode.

Note 7 (beløp i tusen)

Fordringer på forsikringstakere	Under 30				Totalt
	Ikke forfalt	dager	30-60 dager	>60 dager	
Fordringer på forsikringstakere		4 446	2 652	5 080	12 178
Ikke forfalt, ikke fakturert forsikringspremie	313 673				313 673
Ikke forfalt, fakturert forsikringspremie	524 875				524 875
Sum fordringer forsikringstakere	838 548	4 446	2 652	5 080	850 726

Premie inntektsføres i henhold til hovedforfall, kunden faktureres i samsvar med betalingsavtale. Ubetalt forsikringspremie > 60 dager går til avgang og avtalen med kunden kanselleres. Det beregnes korttidspremie til kunden for den tiden selskapet i henhold til loven må stå ansvar for avtalen.

Note 8: Risikostyring
Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen for den enkelte forsikringskontrakt består av sannsynligheten for at forsikringstilfellet inntreffer og av usikkerheten i størrelsen på utbetalingen.

Forsikringsrisiko styres gjennom avsetninger for fremtidige forventede erstatninger på eksisterende kontrakter, prising av risikoelementet i forsikringspremien, og gjennom reassuransekontrakter.

I tillegg styres risikoen via retningslinjer i forhold til hvilke type risiki som selskapet aksepterer i sin portefølje.

Finansiell risiko

Frende bærer finansiell risiko knyttet til forvaltningen av selskapets investeringsportefølje. Gjennom behandlingen av selskapets kapitalforvaltningsstrategi fastsetter styret rammene for kapitalforvaltningen, inkludert rammer for den strategiske aktivaallokeringen.

Finansiell risiko deles normalt inn i tre hovedkategorier; markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Denne finansielle risikoen styres på aggregert nivå gjennom selskapets kapitalforvaltningsstrategi, og på detaljert nivå gjennom utforming av de enkelte forvaltningsmandater.

Markedsrisiko

Markedsrisiko representerer risiko for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Markedsrisiko omfatter tre typer risiko; renterisiko, valutarisiko og annen prisrisiko.

Renterisiko representerer risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedsrentene. Frende styrer renterisikoen gjennom rammer knyttet til bl.a. porteføljens rentedurasjon. Ved utgangen av 2022 var rentedurasjonen for omløpsporteføljen på 2,3 år.

Valutarisiko representerer risikoen for at virkelig verdi på et finansielt instrument vil svinge som følge av endringer i valutakurser. Frende sikrer det meste av valutarisikoen i porteføljene. Valutaeksponeringen overvåkes til enhver tid, og det foretas valutasikringstransaksjoner innenfor rammene av selskapets kapitalforvaltningsstrategi.

Annen prisrisiko representerer risikoen for at virkelig verdi på et finansielt instrument vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Aksjerisikoen håndteres bl.a. gjennom en veldiversifisert portefølje av noterte verdipapirer både ift geografi og sektorer.

Note 8 fortsetter (beløp i tusen)
Kredittrisiko

Kredittrisiko omfatter risikoen for at en part i et finansielt instrument påfører selskapet et finansielt tap ved ikke å kunne innfri en forpliktelse. Kredittrisikoen styres gjennom flere virkemidler som bl.a. rammer knyttet til renteporteføljenes kredittdurasjon, øvre grenser for eksponering mot navngitte motparter, rammer knyttet til motpartenes rating, samt krav til diversifisering av porteføljen.

Frende foretar minst årlig, sammen med hovedforvalter, en dypere gjennomgang av de enkelte utstederne. Hver enkelt utsteder blir gjennom dette analysert og klassifisert. Rammene for eksponering mot hver enkelt motpart vurderes så på bakgrunn av denne gjennomgang.

Frende sine direkteide rentepapirer og globale rentefond består av investeringer der motparten

betraktes som investment grade. Ut over dette har Frende ved utgangen av 2022 omlag 6,2 % av den samlede renteporteføljen plassert i fond med investering i nordiske høyrente obligasjoner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift.

Frende følger likviditetsutviklingen på daglig basis, og har gode prosesser for å sørge for at selskapet til enhver tid har nok likviditet tilgjengelig til å møte sine forpliktelser. Frende sin investeringsportefølje består utelukkende av likvide papirer og fondsplaseringer som vil realiseres ved et likviditetsbehov.

Selskapets likviditetsstrategi innebærer at det til enhver tid skal være tilgjengelig likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall.

Sensitivitet finansielle eiendeler - effekt på markedsverdi

10% fall i kurs aksjefond
1%-poeng stigning i rentenivå

	31/12/22	31/12/21
	-42 685	-47 519
	-37 943	-38 047

Skatteeffekt er ikke hensyntatt i oppstillingen.

Note 9 (beløp i tusen)
Ytelser til ledende personer

Selskapsledelse	Lønn	Opptjente pensjonsrettigheter- innbetalt innskuddspensjon	Bonus	Andre godtgjørelser
Vegar Styve, konsernsjef (formelt ansatt i Frende Holding)	2 519	1 193	279	261
Andre ledende ansatte				
Erik Bjordal**	1 732	472	194	233
Elin Sture Næss**(daglig leder Frende Liv)	1 525	371	171	237
Tor Olav Langeland*(daglig leder Frende Skade)	1 792	529	201	244
Hållvard Natvik*	1 652	457	185	249
Marius Fredheim	1 534	343	177	226
Anne Therese Vonheim*	1 455	315	161	245
Tone Dahle Sævdal**	1 407	292	158	223

* Formelt ansatt i Frende Skade

**Formelt ansatt i Frende Liv

Frende Skadeforsikring og Frende Livsforsikring (Frende Forsikring) har felles ledergruppe. Konsernsjef er formelt ansatt i Frende Holding.

Vedrørende pensjonsytelser vises til note 10.

Konsernsjef og overnevnte ledende ansatte har avtale om 12 måneders etterlønn ut over oppsigelsestiden på 6 måneder ved oppsigelse fra selskapets side.

	Honorar mottatt fra selskapet	Honorar mottatt i morselskap	Honorar motatt fra søsterselskap
Styret			
Vegar Styve, styrets leder	23		23
Geir Bergskaug	18	184	
Eva Klepsland Drageset	37		
Bjørn-Erik Gjerde, ansattrepresentant	18	184	

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til ledende ansatte fra Frende Skadeforsikring AS eller andre selskaper i konsernet.

Medlemmer av konsernets Risiko og Revisjonsutvalg har mottatt 26 (i tusen kroner) i honorar i 2022.

Medlemmer har i 2022 vært Jan Erik Kjerpeseth, Geir Bergskaug og Anne Grethe Knudsen (fram til 30.06). Heidi Nag Flikka er medlem fra 01.07.

Note 10 (beløp i tusen)
**Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser
Frende Skadeforsikring AS**

Selskapet har pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere og utbetaler førtidspensjon fra 65 til 67 år, samt alderspensjon for lønn over 12G.

Selskapet har også driftsavtale med tidligere administrerende direktør og utbetaler førtidspensjon fra 62 til 67 år samt alderspensjon for lønn over 12G. Disse ordningene er usikrede og dekkes over selskapets drift. Den usikrede driftsordningen omfatter 6 personer.

Alle pensjonsordningene er behandlet etter IAS 19R Employee benefits. Det vil si at estimatavvik umiddelbart amortiseres og føres mot utvidet resultat. Aktuarberegningene er utført av aktuarer i NIP.

Selskapet har innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. Per 31.12.2022 hadde selskapet 245 ansatte. Det er betalt totalt 13 879 (i tusen kroner) i innskuddspremie for 2022.

	31/12/22	31/12/21
Netto pensjonskostnad		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 205	1 189
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	266	231
Periodisert arbeidsgiveravgift	207	200
Finansskatt	74	71
Netto pensjonskostnad	1 752	1 691

Beregnet pensjonsforpliktelse usikrede ordninger

Pensjonsforpliktelse 01.01	16 880	16 835
Resultatført pensjonskostnad	1 752	1 691
Estimatavvik ført mot utvidet resultat	-1 129	-293
Vedr. pensjon over drift	375	1 352
Netto pensjonsforpliktelse balanseført	17 128	16 880

Økonomiske forutsetninger:

	31/12/22	31/12/21
Diskonteringsrente	3,00%	1,90%
Årlig lønnsvekst	3,00%	2,75%
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	0%/2,0%	0%/1,75%
Årlig økning i G	2,50%	2,50%
Forventet avkastning på fondsmidler	3,00%	1,90%

Aktuarielle forutsetninger:

Frivillig avgang medlemmer	0-8%	0-8%
Uttakstilbøyelighet AFP/ Førtidspensjonsavtale	i.a.	i.a.
Lineær opptjening		

Bransjens tariffgrunnlag utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNO) K2013/KU K2013/KU

Note 11 (beløp i tusen)
Anlegg og utstyr

	Eiendom	IT utstyr	IT system	Kontorinventar	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2022	8 754	3 435	48 950		61 140
Tilgang		2 099	13 419	321	15 840
Akkumulerte avskrivninger	2 132	2 663	33 815	54	38 664
Bokført verdi 31.12.2022	6 622	2 871	28 555	267	38 315
Årets avskrivning	439	1 457	12 977	54	14 926
Økonomisk levetid	20 år	3 år	5 år	5 år	
Lineær avskrivningssats	5%	33%	20%	20%	

Note 12 (beløp i tusen)
Skattekostnad

Årets skattekostnad fordeler seg på:	31/12/22	31/12/21
Endring utsatt skatt	-32 541	11 426
Betalbar skatt i årets totalresultat	176 063	117 704
Korreksjon tidligere år	-145	-2 467
Sum skattekostnad	<u>143 377</u>	<u>126 663</u>

Beregning av årets skattegrunnlag:

Totalresultat før skatt	512 494	580 345
Permanente forskjeller		
Ikke fradragsberettigete kostnader	1 410	361
Realisert/ urealisert under fritaksmetoden	60 186	-77 734
Endring midlertidige forskjeller	130 162	-32 156
Grunnlag betalbar skatt	<u>704 252</u>	<u>470 816</u>

Betalbar skatt i balansen

Betalbar skatt i skattekostnaden	176 063	117 704
Skattevirkning av konsemdbidrag	-9 271	-4 405
Betalbar skatt i balansen	<u>166 792</u>	<u>113 299</u>

Utsatt skattefordel vedrører følgende midlertidige fordeler

	31.12.2022	Endring	31/12/2021
Varige driftsmidler	-4 566	-335	-4 901
Justering driftsmidler	-	-	-
Pensjonsforpliktelse	-17 128	248	-16 880
Urealisert verdiendring finansielle eiendeler	6 764	105 771	112 535
Avsetning kostnad	-	-	-
Avsetning tap på fordring	-4 000	4 000	-
Sikkerhetsavsetning	102 393	20 479	122 871
	<u>83 462</u>	<u>130 162</u>	<u>213 624</u>
Utsatt skatt	20 865	-32 541	53 406
Effekt av justering driftsmidler	-	-	-
Utsatt skatt i balansen	<u>20 865</u>	<u>-32 541</u>	<u>53 406</u>
Anvendt skattesats	25%		25%

Effektiv skattesats fremkommer som følger

	31.12.2022	31/12/2021
Resultat før skattekostnad	512 494	580 345
Beregnet skattekostnad basert på nominell sats	128 123	145 086
Skatteeffekt av permanente forskjeller	15 399	-19 343
Skatteeffekt av korreksjon ligning 2022 (2021)	-145	-2 467
Skatteeffekt av justering driftsmidler	-	3 387
Skattekostnad	<u>143 377</u>	<u>126 663</u>

Note 13 (beløp i tusen)
Andre forpliktelser

	31/12/22	31/12/21
Leverandørgjeld	6 967	6 089
Forskuddstrekk	7 175	6 921
Skyldig arbeidsgiveravgift	4 319	5 073
Skyldig finansskatt	1 515	1 704
Andre forpliktelser	33 077	17 573
Gjeld trafikksikringsavgift	155 165	150 184
	<u>208 217</u>	<u>187 544</u>

Konsernmellomværende

Gjeld til Frende Holding	89 705	52 621
Avsatt utbytte til Frende Holding AS	362 000	382 379

Note 14 (beløp i tusen)
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

	31/12/22	31/12/21
Påløpt arbeidsgiveravgift	2 335	2 304
Påløpt finansskatt av ferielønn	862	844
Feriepenger	16 607	16 382
Avsatt bonus	10 140	9 085
Skyldig provisjon	30 378	17 218
Avsetninger for andre forpliktelser	6 988	8 433
	<u>67 310</u>	<u>54 266</u>

Note 15 (beløp i tusen)
Aksjonærer

Aksjekapitalen på kr 600 000 (i tusen kroner) består av 5 000 000 aksjer á kr. 120.
 Frende Holding AS eier 100% av aksjene i Frende Skadeforsikring AS pr. 31.12.2022.
 Alle aksjene har lik stemmerett.
 Konsemregnskap for Frende Holding konsem er tilgjengelig på frende.no

Resultat per aksje (i tusen kroner)

	31/12/22	31/12/2021
Totalresultat	369 116	453 683
Antall aksjer	<u>5 000</u>	<u>5 000</u>
Resultat per aksje (kroner)	<u>73,82</u>	<u>90,74</u>

Frende Holding AS eier 100 % av aksjene i selskapet.

Antall aksjer 01.01	<u>5 000</u>	<u>5 000</u>
Antall aksjer 31.12	<u>5 000</u>	<u>5 000</u>

Note 16 kapitalkrav (beløp i tusen)

I Solvens II balansen verdsettes eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi.

Forsikringsforpliktelser i Solvens II balansen er beregnet til beste estimat av premie og erstatningsavsetning, i tillegg til en risikomargin som reflekterer tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene. Beste estimat på erstatningsforpliktelse er neddiskontert kontantstrøm over forpliktelsens levetid, mens beste estimat av premieavsetningen er definert som nåverdien av ikke inntrufne skader og fremtidige omkostninger knyttet til løpende

forsikringsavtaler. I disse beregningene inngår blant annet antagelser om fremtidige skadeprosenter, kostnadsprosenter og avgangsprosenter.

Forsikringsforpliktelser i regnskapsbalansen er ikke opptjent premie som følge av periodisering av forfalt premie etter pro rata prinsippet, samt nominell erstatningsavsetning tilsvarende skadetilfeller inntruffet, men ikke oppgjort på balansetidspunktet.

	Solvens II balanse 31.12.2022	Solvens II balanse 31.12.2021
Eiendeler i balansen	4 939 283	5 061 531
Mer-/ mindre verdier	-957 876	-860 847
Sum eiendeler solvens II balansen	<u>3 981 407</u>	<u>4 200 684</u>
Beste estimat inkl risikomargin forsikringsforpliktelser forpliktelser	1 526 793	1 707 696
Utsatt skatt forpliktelser	70 382	72 035
Andre forpliktelser	624 676	585 203
Sum gjeld solvens II balansen	<u>2 221 851</u>	<u>2 364 934</u>
Fradrag for forventet utbytte	362 000	395 595
Basiskapital 1	1 337 843	1 421 932
Naturskadefond	59 713	18 223
Basiskapital 2	59 713	18 223
Ansvarlig kapital under Solvens II	1 397 556	1 440 155
	Solvenskapitalkrav	Solvenskapitalkrav
Operasjonell risiko	69 733	64 445
Markedsrisiko	492 249	545 210
Motpartsrisiko	18 492	16 804
Forsikringsrisiko	749 614	754 614
Diversifiseringseffekter	-333 735	-349 267
Risikoreducerende effekter av utsatt skatt	-70 382	-72 035
Kapitalkrav	<u>925 971</u>	<u>959 771</u>
Solvensmargin	151%	150%
Minstekapitalkrav	329 929	328 807
Margin minstekrav	424%	452%

Note 17

Nøkkeltall til regnskapet			
	<i>Definisjon</i>	31/12/22	31/12/21
Skade % brutto	Brutto erstatningskostnader i prosent av brutto opptjent premie	54,9 %	65,7 %
Skade % e/r	Netto erstatningskostnader i prosent av netto opptjent premie	55,2 %	65,9 %
Kostnadsandel	Driftskostnader i prosent av opptjent premie for egen regning	18,3 %	17,6 %
Combined ratio	Summen av kostnadsandel og skadeprosent egenregning	73,5 %	83,5 %

Til generalforsamlingen i Frende Skadeforsikring AS

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Frende Skadeforsikring AS som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for Frende Skadeforsikring AS sammenhengende i 16 år fra valget på generalforsamlingen i 2007 for regnskapsåret 2007 med gjenvalg på generalforsamlingen i 2016.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. *Verdsettelse av brutto erstatningsavsetning* har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2022.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdsettelse av brutto erstatningsavsetning

Vi har fokusert på verdsettelsen av brutto erstatningsavsetninger fordi det er et vesentlig estimat i regnskapet. Estimater innebærer at ledelsen må bruke skjønn knyttet til vurderinger av utviklingen av meldte skader som er under behandling (RBNS) og hvordan inntrufne skader, som ennå ikke er meldt til forsikringsselskapet vil utvikle seg (IBNR). Bruk av modell, forutsetninger og data er avgjørende for måling av brutto erstatningsavsetning i regnskapet.

Se note 4 til regnskapet hvor ledelsen gir en nærmere beskrivelse av erstatningsavsetningene.

Ved vår revisjon har vi vurdert og testet utformingen og effektiviteten av etablerte kontroller innenfor skadebehandling og fastsettelse av brutto erstatningsavsetning.

Vi har gjennomgått og utfordret ledelsens vurdering av verdsettelsen av forsikringsforpliktelsene. Som grunnlag for sine vurderinger har ledelsen blant annet engasjert ekspert (ekstern aktuar). Vi har vurdert den eksterne aktuarens kompetanse, integritet og objektivitet og evaluert de eksterne vurderingene.

Vi vurderte blant annet brukte modeller, forutsetninger og testet et utvalg av datagrunnlaget. Vi har rekalkulert deler av IBNR reservene og utfordret ledelsens beregninger og forutsetninger. Vi har også testet et utvalg skadesaker. Vår vurdering er at IBNR befinner seg i den konservative enden av et akseptabelt utfallsrom for dette estimatet.

Vi har også vurdert og funnet noteinformasjonen om erstatningsavsetningen var tilstrekkelig og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Bergen, 23. mars 2023
PricewaterhouseCoopers AS

Jon Haugervåg
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)